

PRETECHNIZOVANÁ

Mária Nováková

Autor	Vydavateľ	Licencia	Vydanie	GKBN
Mária Nováková	Greenie knižnica	CC-BY-NC-ND	Prvé (2015)	010001

O knihe

Žijeme preto, aby sme sa čudovali. Máme dve možnosti. V modernom svete sa môžeme niečomu čudovať sa každý deň, alebo sa už nemusíme čudovať vôbec. Zmenili sme sa a pri našom posune vpred sme niekedy mali o koliesko viac. Aby sme dnes mohli mať o jedno menej?

PRETECHNIZOVANÁ
Mária Nováková

Sedemnásť zberka básní Márie Novákovej je kritickým pohľadom na spoločnosť, naše výtvary či ciele. Dielo o hlave, s ktorou sa časti rozbiehame proti múru, ako i technike, vďaka ktorej dokážeme prekonať ten hrozný pocit, že nedokážeme nič. Básničky o stratených ilúziách, zahmlených zajtrajškoch a o strachu z neznámeho okolo nás i v nás samotných.

Obsah

PRETECHNIZOVANÁ.....	1
O knihe.....	2
Obsah.....	3
Namiesto úvodu.....	4
Pretechnizovaná.....	5
Duševný chaos 2.0.....	6
Keď budeme všetci rovnakí.....	7
Stvoriteľove inštrukcie.....	8
Evolučné štádium.....	9
Hlavou proti múru.....	10
Dokonalý.....	11
Zmrzlinár.....	12
Kormidlo bez kapitána.....	13
17. November po rokoch.....	14
Nočná mora o vzniku života.....	15
O viere.....	16
Posledný deň.....	17
Na konári.....	18
Expert na život.....	19
Vysvetlenie?.....	20
Skutočne zdola.....	21
Inštinkt lovca.....	22
Poznáte aj vy?.....	23

Namiesto úvodu

Ked' sa pokazí autopilot,
treba bozkávať po starom,
klasicky, alebo ohnivo,
priviazaní k wifi povrazom.

Pretechnizovaná

Vstávame do celkom novej doby,
keď je už aj Ježiško digitálny,
bezkontaktné platíme za hroby,
rýchlo sme do nich poslaní.

Máme žlté a modré zuby,
aby sme boli v kontakte,
cez net vieme kto koho ľúbi,
nič nerobíme spontánne.

Máme priateľov za vodou,
nepozdravíme sa susede,
máme selfie s čiernou vdovou,
na blogu máme svoje spovede.

Vyberáme mená bez diakritiky,
palec hore namiesto úsmevu,
nejdeme tam kde nie je wifi,
ideme online, keď je nám do revu.

Na narodeniny stovka kvetov,
cez kopírovanie a vkladanie,
bez Gúgla sa trápime s omeletou,
digitálne áno a ľudské nie.

Duševný chaos 2.0

Mám v hlave lásku,
v pľúcach nikotín,
na jazyku hlášku,
telo plné modrín.

V ušiach Arch Enemy,
na duši samé modriny,
v srdci kríž drevený,
v žalúdku muffiny.

Môžem písať čo mám,
alebo skôr čo mi chýba,
poznámky si posielam,
kde je v programe chyba?

Pobili sa všetky bity a bajty,
nevyšiel výsledok rovnice,
chyba som ja, tak buď aj ty,
nepoznám pozdrav na líce.

Zapíjam zmätok bublinami,
až prasknú nervy o piatej,
mínové pole je medzi nami,
a ty máš patent na objatie.

Ked' budeme všetci rovnakí

Ked' budeme všetci rovnakí,
utopíme sa v tej istej mláke,
budeme mať Achillove päty,
na tom istom mieste, rovnaké.

Budeme priemer v mnohom,
každý bude vedieť praženicu,
zaviazať šnúrky, dať zbohom,
pridáme si fotky na policu.

Rovnaké police a rovnaké fotky,
ani obraz v zrkadle sa nemení,
budeme klony, všetci do bodky.
Oko za oko, vytrhnuté z dejín.

Umenie rýchlo zapadne prachom,
koncert rovnakých pre rovnakých,
každý bude každému bratom,
ako vojak v rade, vedľa tých...

Vlna depresí na celú planétu,
a my s tým nevieme urobiť nič,
každý bude mať hlavu vymletú,
kto nás zachráni? Rozum či kríž?

Stvoriteľove inštrukcie

Poviem ti čomu budeš veriť,
kto bude vedúci tvojho života,
koho môžeš vpustiť do dverí,
čo musíš, smieš, čo sa dá.

Limitujem tvoje možnosti,
zakážem ti bočné chodníčky,
viem, čo ťa kedy nazlostí,
budeš môj človečik maličký.

Dám ti poradové číslo,
zapišem ťa do zoznamu,
musíš poslúchať a rýchlo,
pre seba nechám smotanu.

Prisľúbim život po živote,
odmeny, aké nevidel svet,
stratené pri inom plote,
ktorý nesmieš uvidieť.

Dávajú mi rôzne mená,
dvojnohé ovce zo Zeme,
som Boh, socha kamenná,
zároveň Satan. Ver či nie.

Evolučné štádium

Necítim sa byť človek zručný,
rozumná som nikdy nebola,
vzpriamene vidím dav hlučný,
v ktorom bývam vždy nesvoja.

Nehodím sa do žiadnej tlupy,
tento život som človek sklamaný,
možno nový druh, človek hlúpy,
vyrastám sama, bez mamy.

Malá hračka veľkej evolúcie,
klopú na dvere, že neplatí,
nechcem Biblické indície,
len život, ktorý sa vyplatí.

Nájsť si svoje miesto na podlahe,
bojovať s vedrom o centimetre,
vyhrala som prvé kolo, ale...
Čo ak ma druhé ja odmietne?

Neviem kým som a kým budem,
ani tá evolúcia to nevie presne,
výsledku rovnice odpapučujem,
som ponorka, pred sebou klesnem.

Hlavou proti múru

Niekedy stačí trocha úcty,
aby bol človek človekom,
myšlienka, ktorá nepustí,
tak ako nádych pod smrekom.

Nemusia byť smrek a duby,
na chvíle, čo nám berú dych,
stačí, ak nie sme celkom blbí,
nebuďme poslední z posledných.

Nielen Facebook je o priateľoch,
raz zistím, čo to celé znamená,
spomienky, čo ako veľmi bolelo,
odchody známych, plač bez ramena.

Vraví sa, že máme dve tváre,
žijeme za maskou z titanu,
nechráni srdce, mäkké a boľavé,
nevzlietnuť, iba zosadnúť.

Hlavou proti múru bojujeme,
asi len za dieru do sveta,
za samotu, netúžiacu po zmene,
ktorá si bolesť hlavy pamätá.

Dokonalý

Pozerám na večerné Slnko,
neviem, kde si ostal stáť,
vedel si bozkávať, ľahunko,
aj to, čo je to mať rád.

Dokonale upravený,
voňavý a taký svieži,
silný ochranca ženy,
ktorý preč nepobeží.

Vidím ťa pred očami,
ty ma cítiš dotykom,
si ako z neba zoslaný,
kalich šťastia hore dnom.

Ten, čo sa nebojí práce,
ktorá vždy šľachtí aj jeho,
kladivo a nie matrace,
máš problém? Zvládne ho!

Neprišiel, falošný poplach,
čakám na Godota či Rómea,
do dvestodvadsať som koplá,
blúznim, teraz poriadne veľa.

Zmrzlinár

Debatujem so zmrzlinárom,
dnešná téma: Život po živote,
čo na to komár zabitý snárom,
s muchou utopenou v kompóte?

Zajtrajšia téma: Utečenci,
utekám domov, nemám čas,
preskočím ploty na kredenci,
kto ich tam dal? Kto z vás?

Potom globálne otepľovanie,
ale len pekne pod dekou,
vraj láska hreje, planie,
Golfský prúd randí s raketou.

Až znovu príde téma rodičov,
diskotéky i preplakané noci,
Komenský vravel škola hrou,
anjeliky a kto má koho v moci.

Môžem veršovať o vanilkovej,
ale radšej budem o mame,
o každej, ale hlavne o mojej,
spomienky mám hlboko schované.

Kormidlo bez kapitána

Cítim sa ako kormidlo na lodi,
ktorá už dávno nemá kapitána,
pomaly sa po jazere brodí,
bojí sa mora, plaví sa sama.

Niekedy chcem byť ovládaná,
prajem si trochu zmeniť smer,
spoznať more či jazero z rána,
večer byť niekto, to mi ver!

Ale mňa nechytia pevné ruky,
nepríde nikto s kompasom,
kysnem, ako pečivo z múky,
sama so seba chorá som.

Môžem len pozerat' do atlasov,
snívať o krajinách mimo dosah,
nemám odvahu, ani dar Pegasov,
pred ostrými klincami stojím bosá.

Možno raz chytím správny vietor,
ktorý ma nehodí na skaliská,
nie kontakt so zovretou päťou,
ale ruka, čo vedie a vystíška.

17. November po rokoch

Stojíme na kábloch,
s nápisom sloboda,
už je to tak, kámo,
dnes je iná doba.

Načo tie možnosti,
keď sa zapredáme,
príručky z ľudskosti,
komu dáme? Mame?

Utekáme po svojich,
zraziť vlak na stanici,
lebo myslenie bolí,
už je na inej polici.

Odvzdáme sa zlu,
priložíme do ohňa,
lajkujeme vraždu,
hlúposť je bezodná.

Necháme si diktovať,
aj pevne zviazať ruky,
Stalinovi vinšovať,
a tým, čo nosia muky?

Nočná mora o vzniku života

Vypĺňam svoj profil na Zemi.

Podľa smernice a vyhlášky,
štatistika mi káže telo ženy,
už z toho sa cítim na prášky.

Prvá otázka, homo či hetero,
rozmyšľam a nedávam nič,
a ja sa na to dívam nesmelo,
akú otázku ešte položíš?

Zvoľte si krásu na stupnici,
len nos mám vybrať hodinu,
aký dostanem? Po opici?
alebo sa už všetky minú?

Mám vybrať typ pórov v pleti,
všetky mihalnice zvlášť,
som ako polotovar do smetí,
chcem neviditeľný plášť.

Zobudím sa z krutého sna,
tak rada, že som sama sebou,
živá, čo z toho že nervózna,
nočná mora na druhom z brehov.

O viere

Neviem na čo sa zas hráme,
asi znovu na stred vesmíru,
denne čítam bludy o islame,
ako chcú vnucovať Šariú.

Dookola tie isté tváre,
bojovníci za xenofóbiu,
všetko nové a neznáme,
nenávidíme, šírme lož dusivú.

Nech zadrhnú sa všetci iní,
kto nie je náš je terorista,
grafy spred rokov a bubliny,
lebo rozum nechceme vystáť.

Vyhľadáme to zlé, čierne bahno,
zo samovrahov spravíme moslimov,
naši hlupáci to žerú už dávno,
netreba myslieť, rátaj s posilou.

Asi už nikdy nechcem veriť,
odsúdeniahodný stále súdia,
iné sošky, obrazy a smery,
pre mňa sú všetci stále ľudia.

Posledný deň

Dnes žijem vraj posledný deň,
nikto mi to však nepotvrdí,
čo sa dá? Čo všetko smiem?
Aké na mňa čakajú bludy?

Asi treba dať všetkým pusu,
to by bolo veľa cestovania,
čo mám, písať po Fejsbúku,
dočkať sa odignorovania?

Už nestíham obehať svet,
ani keby sa mi zrazu chcelo,
iba k chladničke a spať,
na prázdno sa dívať nesmelo.

Za deň sa nestanem misskou,
nezaprajem svetový mier,
začínam s myšlienkou plytkou,
tá raz skončí, tomu ver!

Žiadne zanechané milióny,
len básničky v jednej mierke,
zážitky? Len hlavu skloniť,
stratiť sa vo vlastnej kabelke.

Na konári

Sedím si na konári,
ale nie je mi dobre,
v ničom sa nedarí,
tak od rána šomrem.

Na chlapov a chlapcov,
pre ktorých som vzduch,
na tvrdosť matracov,
ja nie som dobrodruh.

Potichu kričím pre seba,
zabúdam slová v rade,
starnem, nedospievam,
každý deň po nálade.

Neplačem nad Parížom,
stačia slzy nad dušou,
neoháňam sa krížom,
zas nebudem poslušnou.

Zoberiem pílu so sebou,
lepšie spoznám voľný pád,
na hlavu. A s akou nehou?
Je to tak ťažké, mať rád.

Expert na život

Nebudem expert na všetko,
ani múdrejšia od internetu,
schovaná za poviedkou,
v mene dopadu či doletu.

Zariadiť tvrdý pád na hubu,
pre všetkých obyčajných,
nechcem sa dívať na obludu,
ktorú znenávidia za pár dní.

Radšej sa cítim bezradná,
v ruke netúžim mať bič,
asi som iný druh blázna,
a ty, človek, zúfaj a krič!

Viem, že kričať nedokážem,
v zúfaní som na jednotku,
netužím byť sama v oáze,
zakázať iným sa vody dotknúť.

Skrátka nechcem vedieť všetko,
byť mimo radu, celkom sama,
strojcom šťastia či zmätkov,
len aby bola nejaká dráma.

Vysvetlenie?

Aj dnes píšem zlú poéziu,
trápim myšlienky veršami,
posielam spať tvorivosť milú,
nepíšem medzi riadkami.

Kamošia sa mi slovné druhy,
na konci veršov sa stretajú,
hľadajú zmysel, koniec dúhy,
v bubline slov až do varu.

Utekli mi všetky metafory,
niečo podobné metonymia,
dobrý verš? To je ktorý?
Utekla mi škola do kina.

Nerýmujem o láske k vlasti,
ani iné lásky nestretám,
ty, čitateľ, pokojne zaspí,
prečítať to môžem tapetám.

Možno sa to zmení včas,
pridám si nálepku normálna,
ak to stihnem, tak len o vlas,
alebo je to snaha márna?

Skutočne zdola

Ležím si na dne,
noha cez nohu,
brucho mám hladné,
vôbec nič v batohu.

Pozerám hviezdy,
na všetko majú čas,
vidím ich nie vždy,
vec ľudí a ich trás.

Myslela som nahlas,
bude mi to osudné,
ja nebudem pátrač,
keď padám do studne.

Popíjam dnešné menu,
vodu a k tomu nič,
nie som plná hnevu,
som tichá, ako myš.

Raz niekto hodí vedro,
možno ma vytiahne celú,
alebo ma čaká peklo,
keď zlacnia vodu balenú.

Inštinkt lovca

Máš inštinkt lovca,
rád lovíš holubice,
začínaš od konca,
od poslednej číslice.

Nechcem byť číslo,
jedna v zozname,
ako k tomu prišlo?
Na čo sa to hráme?

Nerozumieš sám sebe,
ako potom môžeš mne?
Si ako diery v chlebe,
pre myšičky náročné.

Navrhujem podať ruky,
ty chceš vykopať sekeru,
nech ťa počuje i hluchý,
s krvavou vlajkou mieru.

Túžim ráno po objatí,
ty mi vraciaš do postele,
trpezlivosť sa vyplatí,
alebo je to zle celé?

Poznáte aj vy?

Vidím dievča v autobuse,
plače, keď je jej svet zlý,
a ten je zlý v jednom kuse,
stále ponorený do tmy.

Bez lampáša a baterky,
noc je pre ňu stále noc,
uteká do jednosmerky,
aj po diaľnici, po pomoc.

Nikto jej však nepomôže,
kabelka je slaná úplne,
ukrytá v koži mrožej,
v čiernej noci či pri splne.

Niekedy plače na klávesy,
cez ktoré píše spomienky,
výmysly a všetky stresy,
tóny básne ničia kamienky.

Prestávam ju vidieť stále,
keď príde jej záverečná,
jej kroky sú vždy pomalé,
nesie zrkadlo, táto slečna.